КАЗАХСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

АБЫЛАЙ ХАН АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҚАТЫНАСТАР ЖӘНЕ ӘЛЕМ ТІЛДЕРІ УНИВЕРСИТЕТІ

КАЗАХСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ
И МИРОВЫХ ЯЗЫКОВ ИМЕНИ АБЫЛАЙ ХАНА

KAZAKH ABLAI KHAN UNIVERSITY OF INTERNATIONAL
RELATIONS AND WORLD LANGUAGES

«АЙМАҚТЫҚ ҚАУІПСІЗДІК ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ЖӘНЕ ӘЛЕМДІК САЯСАТ КОНТЕКСІНДЕ»

16 мамыр 2012 жыл

«РЕГИОНАЛЬНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ В КОНТЕКСТЕ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ И МИРОВОЙ ПОЛИТИКИ»

16 мая 2012 года

«REGIONAL SECURITY IN A CONTEXT OF THE INTERNATIONAL RELATIONS AND WORLD POLITICS»

16 May, 2012

Алматы 2012

УДК 377
ББК 66.4
А 31

Редакция алкасы:
Изтаева В.А. - сғ.к., доцент (бас редактор), Наурызбаева А.Б. - ф.г.д., проф., Болекбаев СБ. - ф.г.д.,проф., Раев Д.С. - ф.г.д., проф., Жабина Ж.Р. - с.г.д., проф., Мухамбеталиев К..М. - ф.г.к., проф., Райымбекова А.А. (Жауапты хатшы), Далдирбаева Г.

Редакционная коллегия:
Изтаева В.А. - к.п.н., доцент, (гл. редактор), Наурызбаева А.Б. - д.ф.н., проф., Булекбаев СБ. - д.ф.н., проф., Раев Д.С. - д.ф.н., проф., Жабина Ж.Р. - д.п.н., проф., Мухамбеталиев К.М. - к.ф.н., проф., Райымбекова А.А. (Ответ, секретарь), Далдирбаева Г.

«Аймактык кауіпсіздік халыкаралык қатынастар және әлемдік саясат контексінде»: халыкаралык ғыл.-тәжіриб. конф. материалдары. - Алматы, 2012. - 296бет.

«Региональная безопасность в контексте международных отношений и мировой политики»: Матер, междунар. научно-практ. конф. - Алматы, 2012. - 296 стр.

«Regional security in a context of the international relations and world politics*: International Scientific-Practic Conference Materials. - Almaty, 2012. - 296 p.

ISBN 978-601-270-122-7

«Аймактык кауіпсіздік халыкаралык катынастар және әлемдік саясат контексінде» атты халыкаралык ғылыми-тәжірибелік конф. материалдарында бүгінгі күннін өзекті мәселелерінін бірі - аймактык кауапсіздік пен ынтымактастыкка байланысты акпараттык, су-энергетикалык, ядролык кауіпсіздікті камтамасыз өтудегі аймакттык елдердің саясатына және Орталык Азиядағы этносаяси жанжалдар мен ол мемлекеттердін имиджін калыптастыру мәселелері карастырылған.

В сборнике материалов международной научно - практической конференции: «Региональная безопасность в контексте международных отношений и мировой политики» рассматриваются одна из актуальнейших проблем современности - региональная безопасность и сотрудничество, связанные с вопросами информационной, водно-энергетической, ядерной безопасностью, а также проблемы этнополитических конфликтов и формирование имиджа ЦА государств.

УДК 377
ББК 66.4

ISBN 978-601-270-122-7

© КазУМОиМЯ им. Абылай хана, 2012.
Абылаи хан атындағы ҚазХҚ және ЭТУ, 2012.

Переверзева И.В.
Кандидат философских наук, доцент
Генеральное консульство Российской Федерации в Алма-Ате
Заместитель руководителя представительства Россотрудничества в РК,
консул Генерального консульства РФ в Алма-Ате

СОЦИАЛЬНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ РЕГИОНА: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ И ПРАКТИЧЕСКОЕ ВОПЛОЩЕНИЕ

Обеспечение региональной безопасности включает в себя целый ряд аспектов, в которых особое место занимают вопросы социальной безопасности региона, напрямую связанные с устойчивостью развития и социальным благополучием региона. Остановимся более подробно на этих двух составляющих.

Под ***устойчивым развитием*** в европейской практике подразумевается процесс изменений, в котором эксплуатация природных ресурсов, направление инвестиций, ориентация научно-технического развития, развитие личности и институциональные изменения согласованы друг с другом и укрепляют нынешний и будущий потенциал для удовлетворения человеческих потребностей и устремлений.(I)

Стратегическая задача устойчивого развития состоит в обеспечении качества жизни людей. По отношению к ней всё выше перечисленное (эксплуатация природных ресурсов, направление инвестиций, институциональные изменения и т.д.) являет собой способы её решения. В этом случае конечной целью устойчивого развития является человек. Согласно концепции устойчивого развития, человек должен участвовать в процессах, которые формируют сферу его жизнедеятельности, содействовать принятию и реализации решений, контролировать их исполнение. Реализация данного участия человека в осуществлении устойчивого развития в большинстве своём отводится местному и региональному уровням управления.

Подобное понимание вполне объяснимо, так как именно на местном и региональном уровне решается большинство насущных проблем, находит (либо не находит) удовлетворение значительная часть повседневных потребностей человека. Так на местный уровень практически всех европейских стран законодательство передаёт решение вопросов градостроительной политики, транспорта, социального обустройства населенных пунктов. Местный уровень власти принимает решения по организации среды жизни человека, рабочих и рекреационных зон, свободы передвижения, тем самым способствуя улучшению социальной обустроенности домохозяйств. На региональный уровень в большинстве европейских стран переданы вопросы программного развития социальной

Мазмұны
Содержание

Переверзева И.В. Социальная безопасность региона: теоретический аспект и практическое воплощение 3
Протасова Л.М. Вклад Украины в обеспечение мира, региональной и международной безопасности 7
Булуктаев Ю.О. Региональная безопасность — составная часть международной безопасности 15
Булекбаев С Б. Национальная безопасность Казахстана в контексте информационных сетевых войн 20
Шаймарданова З.Д. Интерпретация французской историографии политической стабильности Казахстана 26
Алибеков С Т. Вопросы национальных интересов Казахстана в условиях интеграции 32
Раев Д.С. Қазақ би-шешендерінің саяси көрегендік толғамдары 39
Жабина Ж.Р.,Сейдуманов А.Ж. Проблемы обеспечения региональной безопасности в Центральной Азии на пороге XXI века 50
Омаров М.М. Основные параметры конструирования системы региональной безопасности в ЦА 54
Мухамбеталиев К.М., Райымбекова А.А. Қазақстанның және Орталық Азия елдерінін қауіпсіздікке байланысты қызметтестігін нығайту мәселесі 61
Жуков А.Е. К вопросу о перспективах африканской политики безопасности. Содействие Африканского союза нормализации отношений между Северным и Южным Суданом (2005-2011 гг) 68
Мухамбеталиев К.М. Геополитические процессы в арабских странах и Казахстан 75
Азербаев С.Г. Справедливые выборы - залог демократизации общества 82
Дейч Т.Л. Участие России в миротворческих операциях ООН на африканском континенте 86
Изтаева В.А, Токенова А.С. Полярсыз элем дәуірі 93
Нурпеисова Б.Е. Информационно-документационное обеспечение деятельности в системе информационной безопасности государства 103
Рахманова Г.Б. Активное участие Казахстана в обеспечении региональной безопасности 105
Аухадиева Ш.Д. Проблемы обеспечения энергетической безопасности Центральной Азии 109
Жұматай Ғ.Б. Орталык Азиядағы этносаяси жанжалдар 114
I vashov Arslan Bases and purposes of science and education in the genesis of social thought in the XX century 120
Кулькова О.С. Участие Великобритании в решении проблем региональной безопасности на африканском континенте (конец XX - начало XXI вв.) 125
Мезенцев С В. Иностранная военная сила и региональная безопасность в районе Африканского рога 133
Аликбаева М.Б.,Уралбаев С.С. Халыкаралык қатынастардағы «араб көктемі» мәселесі 143

Калиева А.А. Взаимодействие ОДКБ и НАТО в обеспечении региональной безопасности ЦА: реалии и перспективы 150
Бердалина А.С., Есеркеева А.Е. Феномен мести как этап диалектики формирования культуры толерантности 155
Ермекбаев А.А. Дәстүрлі Ханафия мектебіне қарсы бағытталған іс-шаралар (кеңестік Орталық Азия мысалында) 164
Saken Mukan Internet addiction 173
Қарабаева З.М., Бариев Д. ТМД аймағындағы шекара мәселесі 175
Жүзтаева Б.Н. Қазақстанның еуразия кеңістігінде энергетикалық қауіпсіздікті камтамасыз етудегі рөлі 179
Макашева Ж . С Деятельность Ногая в Восточной Европе 184
Досжанова А. И., Құрманбаева Л. Т. Түркілік мәдениеттегі ғылыми стильдің калыптасуы 187
Аухадиева Ш.Д., Измухамедов И. Международный терроризм как инструмент глобального управления 191
Норузова Г.Б. Международно-правовые аспекты регионального сотрудничества в сфере противодействия терроризму 196
Курпебаева Г.К. Обеспечение региональной безопасности в современной системе международных отношений 206
Булебаев С. Факторы международной безопасности. Региональная безопасность в ЦА 210
Сайлаубаева Ж. Религиозные организации в процессе обеспечения национальной безопасности РК 215
Маженова СА. Проблема беженцев в международных отношениях 219
Маханова М. Улттык сана сезімді жетілдірудегі Ахмет Байтұрсынов шығармаларының рөлі 224
Джон Хэ Иль Политика энергетической безопасности Южной Кореи 227
Серікбекұлы А. Информационная безопасность Центральноазиатских стран 233
Насанкина А. *А.* Южная Осетия в системе региональной безопасности 238
Ем М. К вопросу обеспечения водной безопасности Республики Казахстан в контексте вододеления трансграничных рек 243
Маханова М. Құндылықтар әлемі - мәдениет әлемі, рухани әрекет саласы 246
Юн Сокчол Изменения в отношениях между Россией и Центральой Азии 249
Бейсегулова А. Түркиядағы казак диаспорасынын рулык құрамы мен этнодемографиясы 260
Момынкулова А. Б. Инициативы Казахстана на посту председателя ОИС 264
Байекеева Ж. Б. Қазақстаннын ЕҚЫ¥-мен ынтымактастығы 271
Тулегенова *А.* Орталык Азия елдерін сарсаңға салған су-энергетика мәселесі 276
Казбеков С. Шетел мемлекеттерінін имиджін қалыптастыру моделі 280
Иембекова М.О. Қазақстан және Орталык Азия елдерінін ядролық кауіпсіздікгі қамтамасыз етудегі саясаты 289

*

Литература

1. Ariel Cohen. "The U.S must support energy security in the Caspian against Iranian encroachment". Central Asia and the Caucasus, vol. 13. no 1(2002)

2. C.A Kupchan and C.A Kupchan. "Concerts. Collective Security, and the Future of Europe." International Security. Vol. 16(1991)

3. Richard Weitz. "Averting a New Great Game in Central Asia" The Washington Quarterly, vol. 29. no3 (2006)

4. Shah. Alam. "Pipeline politics in the Caspian Sea Basin." Strategic Analysis vol. 26 no. 1 : 5-26.(2002)

5. Лукин А.В. "ШОС: итоги российского председательства". (Международная жизнь. 2009). №10

А. Бейсегулова
эл-Фараби атындағы Қаз¥У,
Тарих, археология жэн этнология
факультетінің 1 курс магистранты

ТҮРКИЯДАҒЫ ҚАЗАҚ ДИАСПОРАСЫНЫҢ РУЛЫҚ ҚҰРАМЫ МЕН ЭТНОДЕМОГРАФИЯСЫ

Дүниенің шартарабына түрлі озбыр саясаттың салдарынан шашылған қазактардың бір күрамы Түркия Республикасында. Осыдан 20 жыл бұрын Еліміздің тәуелсіздігін алғаш мойындаған түрік бауырларымыз, өткен ғасырда азып-тозған қазақ босқындарын күшақ жая карсы алғандарына биыл жылы 60 жыл толып отыр. Біз қарастырып отырған түрік елінде түратын қазақгар саны туралы мэліметтер эралуан. Түркиядан Қазақстанға көшіп келген отандасымыз Мүхаммедияр Қаратамырдың айтуынша алғашқы барған қазақтар үлтын қазақ деп көрсетпей татар деп жаздырған, себебі түріктер мен казактардың арасында кикілжің болғандыктан «қазақ» сөзін «казак» деп ұғынуы мүмкін деген ниеттен туындаған. Сол сияқты, тектерін түрікше жаздырган қазактарда кездеседі, мүндай келеңсіздіктер олардың елге оралуына кедергі болуда.

Бұл жөнінде Түркияға алғаш барған қазақ этносын зерттеуші И. Сванберг: «По прибытию в Турцию, казахским семьям были даны турецкие фамилии в соответствии с реформой имен в 1934 г. Иногда братьям было выгодно носить разные фамилии для получения собственных домов и других выгод для поселения в Анатолии. Часто они выбирали себе фамилии, которые частично указывали на их географическое или этническое происхождение, но с турецким произношением, например Алтай, Алтан, Аксакал, Джагатай или Тюркимтан» [4,1636.].

Түркия ауған қазақтың бірі Хасан Оралтай Түркияға келгендегі тіркелу туралы: «Әкесінің аты Қалибек - оны Алибег деп, өзінің аты жөнін Қасенді «Хасан» деп жазды. Фамилиясын (Сойадың) Өралтай (Еркін Алтай ұғымына

келетін түрікше Хүралтай-Huraltay) оны «Оралтай» деп жаза салды. Біз ол кезде сойад-фамилия дегеннің мэн-маңызын онша түсінбейтінбіз. Сонымен менің аты-жөнім Хасан Оралтай болып шыға келді» - деп жазады [2, 1976.].

Түркиядағы қазактар қауымдастығының берген мэліметі бойынша, бүгінде Стамбулдың Зейтінбү-рны ауданында 13400-дей қазақ түрса, Гүлеш ауданында 6000 қазақ мекендейді. Сапагөй, Шекпенжер аудандарында - 1500-2000, Измирде 1000 қазақ түрады екен. Жалпы, қауымдастықтың мэліметі бойынша Түркияда 21500-22000 қазақ бар деп межелейді [3].

Отандастарымыз Түркия жеріне үш түрлі жолмен келген. Бірінші топ - Алтай қазақтары, екіншісі - Ауған қазақтары, үшіншісі - Иран қазақтары.

Алтай қазақтары жайлы, осы көштің басында болған Халифа Алтай: «1931-1942 жылдары Шығыс Түркістан Шің-ші-сай режимі мен коммунистік қызыл саясат идеяларының қыспағында үлкен дүрбеленді кезенді бастан кешірді. 1937 жылы Алтай аймағының Шіцгіл ауданындағы он екі ата Абақ керей рулары қысымшылдық салдарынан туған елдерін тастап, оңтүстікке қарай ауады. Бүл ауа көшу жиырма жылдан астам уақытқа созылған еді. Құмыл аймағының Баркөл ауданына дейін келген қазақтың он сегіз мыңы бүл жерден өтіп, Ғансу, Шыңқай өлкелеріне кетеді. Ауған елі үлкенді-кішілі шапқыншылыктарға ұшырап отырған. Азапты кош жолы 2 жыл ішінде он сегіз мыңның он үш мыңын жалмап, бес мыңы ғана қалады. Елісхан, Зайыл батырлар бастаған Үндістан жеріне кошу сапары да қазақтарға ауыр тиді. 1941 жылы Үндістанға жеткен үш мың қазақтың бір жылда мыңдайы ғана қалды. Үндістан, Пэкістан жерінің ауасы, суы, жері жақпағандықтан мулан кейінгі 12 жыл ішінде мың қазақ мың торт жүзге эрең жетеді. 1953-54 жылдары мұндағы казактар енді үрпақ қамын, қүрып кетпеу жағын ойлап, Түркияны бетке алады. Сол 1400 қазақ бүгіндері 25 мыңға жетіпті» деп жазады [4].

Екінші топ - Ауған қазақтары. Бүл отандастарымыз 1928-1930 жылдары қазіргі Қызылорда облысы, Қармақшы ауданынан кеткен кіші жүз - Кете, Әлім руларынан. Ауқатты, түрмысы жақсы адамдар тілі мен дінін эрі байлығын сақтау үшін Сырдарияның Қызылкүмы мен Өзбекстанның Бүқара облысының Тамды, Үшкүдық аудандары (ол кезде қазақ жері еді ғой) арқылы Ауғанстанға отеді. Мүсылман еліне барған соң ба, қиыншылықгар болганымен жерсініп кетгі. Тіршілік етті. Тұрмыстары түзелді, дінге берілді, тіпті жеке фабриктер ашты. Кейінгі 1980 жылғы орыс-ауған соғысының зардабы қазақтарға да көп тиді, ақыры елден кетуге мэжбүр болды. Коршілес Түркияға, Арабстанға, Иранға көшуге тура келді. Бауырларымыз Ыстамбүлды жерсінді. Ауган тэртібі ықпалының салдары, Алтайдан келген қазақтарға қараганда, бүл ағайындар арасында дін басым, балаларын, қыздарын оқытпайды.

Үшінші топ - Иран қазақтары. Олар 1930 жылдары Қазақстанның Атырау, Маңғыстау еңірлерінен кеткен Адай руының азаматтары. 1980 жылдары олардың үлкен тобы Иранннан Түркияға қашып келді. Ал, енді

Ауғанстаннан жэне Ираннан келген ағайындардың жартысының азаматтығы жоқ. Яғни түрік төлқұжаты берілмеген. Өйткені олар ресми емес, босқын болып ез бетінше қашып келгендер. Олардың арманы Қазақстанның азаматтығын, қазақ төлқұжатын алу [5].

Халифа Алтайдың «Алтайдан ауған ел» еңбегінде: «Барлығы 1400-дей адам. Бұрын айтьшғандай 1941 жылы Үндістанға жеткенімізде 3039 адам болатын. Бір жылдың ішінде 2000 адамнан айрылып, 1150 адам қалған еді. Қайта келген бір опаттан (аурудан) 100-дей адам өліп, 1000-ның үстінде ғана қалдық. 1946 жылдан бастап ұрпақ өмірге келе бастағандықган 7 жылда 400 адам қосылып, 1400-ге жеткен (6 жыл бойы емірге ешбір сэби келмеген)» [6, 99 б.].

И. Сванбергтің мэліметі бойынша: Пэкістаннан 1950-1958 жылдары жылы Адатепеге 320 отбасы, жалпы саны 796 адам өз еріктерімен келгендер, 1958 жылға Түркия үкіметінің деректері бойынша Түркістан аймағынан келген ресми көшіп келушілер саны - 1892 адам (564 отбасы) [1,1426.]

1978-1979 жылы мэліметі бойынша Түркия жеріндегі Керей руынан тараған отбасылар саны: Жэдік - 85, Молқы - 85, Қарақас - 65, Сарбас - 55, Ителі - 45, Шұбарайыр - 35, Кенсадақ - 4, Шеруші - 5, Меркіт - 8, Жэнтекей оның ішінде - Шақабай - 60, Барқы - 30, Базаркүл - 50, Тасбике -15, Есақасы-15, Қыстаубай - 20, Есдаулет - 5, Секел - 4, Тайлақ - 1, Қангелді - 1, Ботағара - 4, Атантай - 3, Сылтайболат - 3, Найман руынан - 65, Уактардан - 15 отбасы [1,1616].

Хасен Оралтай «Елімайлап өткен өмір» атты еңбегінде: «Әкем Қалибек Райымбекұлы Хакімнін Түркияның Салихлы қаласының орталық мазарлығындағы қабыры басындағы құлпытасында ата-тегін былай түсіндірілген Түрік - Қазақ- Орта жүз - Байлау - Керей - Жэнтекей - Сүйінбай - Сэмембет - Есентай - Барқы - Бөгенбай - Қаташ - Шөті - Қожалақ - Райымбек - Қалибек Райымбекұлы Хакім - деп жазған [2, 116].

Келтірілген мэліметтерге қарағанда Түркиядағы қандастарымыздың көпшілігі Орта жүз бен Кіші жүзден. Бірақ, жүргізілген далалық экспедициялық сауалнама бойынша Түркия жерінде Ұлы жүздің де руларынан кездеседі. Мысалы Жамбыл облысының Шу ауданынан барған Ұлы жүздің Жалайыр руы.

Сонымен, ділі бір, діңгегі бір түрік еліне 1952-1954 жылдары аралығында ілгерінде-кейінді Пэкістаннан 1400, Кашмирден 350 адам арнайы келісім бойынша көшіп келді. Олар Түркия аумағына кіргеннен кейін баруға тиісті жерлеріне тегін жеткізілді. Қазақтарды сол кездегі Премьер-министр марқұм Аднан Мендерес қабылдады. Уақытша оларды үш аудандағы лагерльлерге бөліп орналастырды. Олар - Зейтінбүрын, Сіркежи, Түзла аудандары. Өмірдің күнгейі мен көлеңкелі тұстары бола береді ғой. Түркияға келген соң біздердің де төбемізге күн шуағы түскендей болды. Ауа-райы қолайлы, шыжғырған аптап ыстық жоқ, жағдайымыз да жақсара бастады. Тегін жай, тегін тамақ берілді. Тоқымашылық, ұсталық, тігіншілік сияқты

мамандықгарға үйретіп, оқыта бастады. Түрікше тіл курстары ашылды. Әр адам өз еркімен арнаулы кэсіпке бейімделді» [6,103-104].

Түркия Республикасы бөліп берген төрт облысына жерлескен қазақтардың отбасы саны:

1 . Қайсар облысына 100 отбасы.

2. Нигде облысына 234 отбасы.

3. Кония облысына 160 отбасы.

4. Ізмир облысына 160 отбасы

Барлығы қазақтың 654 отбасы жэне 21 үйғыр отбасы туысқандармен барлығы 675 отбасы орналасты [7, 1516].

Қазіргі танда Түркияда тұратын қазақтар шоғырлана орналасқан. 1972 жылы олар түрік үкіметіне етініш жасады, сол жылы оларға Стамбулдан сатып алу жэне құрылыс салу үшін жер берілді. Біздің отандастарымыз бұл ауданды «Қазақкент» деп атады, қазір ол «Гюнешли» аталады, түрік тілінен аударғанда «Күн сэулелі». Стамбулда қазақтар басқа аудандарда да тұрады (мысалға, Зейтинбурну, Кучук Чекмеджи, Сафра-кой, Орнектепе), бірақ олар бірге болуға тырысады.

Түркия қазактары бастапқыда экономикалық салада жақсы үйымшылдық көрсетті. Әсіресе рубасылар, көшбасшылар халыққа шаруашылық саласында да жол көрсете білді. Түркияға келгенде ешқандай капиталсыз болған олар, он жылдай жол салу, құрылыс секілді қара жұмыстарда істеді. Кейін кішігірім кэсіп иесі болып тақия, дорба тігіп, сату секілді жеке істерге көшті. Сөйтіп қолдарында аздап ақша түскеннен кейін ақсақалдардың жетекшілігіндегі үйымшылдық, берекемен 5-10 кісіден, тіпті кейде 20 - 30 кісіден ақшаларын біріктіріп 1960 жылдардың аяғында тері мен пластика саласында үлкен зауыт орындары, тері киім тігу цехтері мен магазиндерін аша бастады. Олар өнімдерін Европалық елдерге де шығарды. Бұл үрдіс өткен гасырдың 70-ші жылдарында белең алып, 1980-1995 жылдар аралығында жақсы жалғасын тапты. Осы кезде қазақтар Ыстамбұлда 40-тай жеке кэсіпорынға ие болды.

Қазіргі таңда Түркия қазақтары жалпы бірнеше қалада өмір сүреді. Мөлшерлеп айтқанда:

1. Ыстамбұл (2000 отбасы)

2. Маниса (200 отбасы)

3. Нигде (40 отбасы)

4. Анкара (20 отбасы)

5. Ізмір (20 отбасы)

6. Конья (10 отбасы) [8].

Түркия қазақтарын шартты түрде төртке бөліп қарастыруға болады. Олар - кешегі ауған елдің бел ортасында бірге болған, босқан елдің тауқыметін бірге кешкен, бүгінде алды 90-ды алқымдап, кейінгілері 70-ті қусырып қалған шежіре көз қариялар. Екінші топ - жол-жөнекей дүниеге келген, көштің ащы дэмі есінде болмаса да, балалық шағына таңба салған,

алпыстан аскан қариялар. Үшінші топ, ел болып, етек жинағаннан кейін дүние есігін ашқан, алды білімге ұмтылған, білім таппаса да білік іздеп Европаны шарлаған, алды елуді еңсерген, арты қырыққа ілінген топ. Төртіншісі - отызға жетпеген, аузынан ана сүті кеппеген, ертеңіміз деп үміт артар жас ұлан. Алдыңғы екі топ казақша жақсы біледі, жол азабын, тартқан мехнатын жыр қылып айтады, бірақ кәрі құлақ қарияны тындап, оның өткенінен сабақ алуды зерделейтін ұрпақ азайып кеткендей [9]. Олай болса, шет жерлерде жүрген қазақ диаспорасы ұлтымыздын ажырамас бір бөлшегі, сондықган олардың тілін, ділін, мэдениетін, тарихи Отанын ұмытпау үшін мемлекет тарапынан да ұлтжанды азаматтар тарапынан да бауырға басып, ассмиляцияланып кетпеудің барлық шараларын жүргізу керек деп ойлаймыз.

Әдебиеттер

1. Тасболатова К. «Түркия казактары: казактығын сақгап кала ма?» // Түркістан. - 2007. - №21. - 24 мамыр, -6 6.

2. «Халкының Халифа Алтайы». Дерекнама. // Қазақ елі. - 1995.- №10. - 10 тамыз, -5 6.

3. Ержан Үбэйдаұлы Уэйіс. «Түркияға қазақтар кайдан келген?» // Заман-Қазакстан. - 1993. - № 8. (32) - 23 сэуір, - 1 б.

4. Халифа Алтай. Алтайдан ауған ел. Астана-полиграфия, - 2011. - 278 6.

5. Казахская диаспора: проблемы этнического выживания. Алматы. - Атамұра, - 1997.-2246.

6. Оралтай Хасан. Елімайлап өткен өмір: Шыңыс Түркістан қазақтарыньщ 1930 жылдан бергі елден жэне шеттегі ұлт-азаттық күрестерінен көріністер, сондай-ақ Такламакан шөлінде, Гималаи тауында, Түркия мен Германияда арпалысып өткен жылдар. Ыстанбұл, 1999 ж.

7. Дүниежүзі қазақтарының кауымдастығы: 15 жыл. Дүниежүзі казактарының қауымдастығы. Алматы, 2007. - 336 б.

8. Әбдуақап Қара. Түркияда бір жұрт бар.... // Туған тіл. - 2010. - №2. - 32-37 бб.

9. Кэпкызық Е. Атажұрт деп соккан жүректері // Түркістан. - 2011. - №39. - 29 кыркүйек, -7 6.

Момынкулова А. Б.

КазУМОиМЯ им. Абылайхана

магистрант II курса

специальности «Востоковедение»

ИНИЦИАТИВЫ КАЗАХСТАНА НА ПОСТУ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ОИС

С первых лет независимого существования Казахстана мусульманскому направлению во внешней политике отводится одно из центральных мест. Как в наши дни, так, судя по расчетам, и на немалую перспективу основной потенциал Казахстана - экономический, инновационный, промышленный и

человеческий - будет расположен в мусульманском мире, где по оценкам экспертов, в 2030 году будет проживать более чем 2,2 млрд человек, то есть более четверти населения планеты. Выступая на 38-й сессии СМИД ОИС Президент Н.А.Назарбаев отметил, что совокупный экономический потенциал мусульманских стран огромен, с населением 1,5 млрд человек государства входящие в Организацию контролируют 70 процентов мировых энергетических ресурсов[1, с.62].

Государства-члены ОИС расположены преимущественно в Северной Африке, на Ближнем и Среднем Востоке, т.е. в регионах со сложной геополитической и военно-политической ситуацией. Действительно, крупнейшие и наиболее затяжные конфликты современного мира развиваются именно в зоне ОИС: в Палестине, Судане, Ираке, Афганистане, Кашмире, и т.д.

Как уже было сказано, эти регионы представляют собой объекты пристального геополитического внимания со стороны США и Запада в целом. В то же время, указанные регионы в течение длительного времени являются источниками международного терроризма и радикального исламизма. Крайне важно, что в этих регионах, сосредоточены основные мировые запасы углеводородов, что резко повышает геополитическую значимость зоны ОИС.

Зона ОИС является сферой ядерного распространения - рядом государств осуществлялись или осуществляются в настоящее время атомные программы, некоторые из них даже разработали в свое время ядерное оружие (Сирия, Ливия, Египет, Саудовская Аравия и др.). Будучи председателем, Казахстан не мог оставить без внимания эту сферу. ОИС поддержал инициативу РК в области нераспространения, в частности предложение рассмотреть вопрос о международно-правовом статусе зон, свободных от ядерного оружия, предусматривающем как гарантии безопасности, так и соответствующие преференции государствам-участникам таких зон. Этот аспект немаловажен, так как Казахстан на собственном примере может показать важность избавления от ядерного оружия (Семипалатинский ядерный полигон был закрыт в 1991г.).

В целом для большинства стран ОИС (особенно в Африке), являющихся частью так называемого «глобального Юга», характерен низкий уровень экономического развития. С другой стороны, многие регионы зоны ОИС представляют собой динамочно развивающиеся экономики, успешно интегрированные в глобализованную экономику. Многие регионы и страны зоны ОИС страдают от демографических, экологических и острых социально-экономических проблем, нехватки воды и продовольствия[2, с.5]. В связи с этим, Президент РК Н.А.Назарбаев сказал: «Такое положение вещей, я думаю, не приемлемо. Необходимо повысить конкурентноспособность каждого государства-члена нашей организации и уммы в целом»[1, с.64]. Таким образом различный уровень социально-экономического и политического развития стран, личные амбиции лидеров отдельных